Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Bonells

Sant Feliu Sasserra

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector central del terme municipal
Emplaçament	A 3000 metres per pista forestal de la carretera B-431, punt quilomètric 64'2

Coordenades:

Latitud:	41.9425
Longitud:	1.99446
UTM Est (X):	416648
UTM Nord (Y):	4643881

Classificació

Número de fitxa	08212 - 7
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XVIII
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Presenta esquerdes, vegetació i arrebossat degradat als murs així com també reformes a les obertures i ampits desgastats.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad.: 004A00010
Autoria de la fitxa	Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa:	dl., 03/04/2006 - 02:00

Descripció

Bonells està ubicada en un punt elevat a ponent de la riera de Relat dominant una part de la vall, just per sobre la masia dels Arnaus i a tocar de la roca de les Tres Creus.
Es tracta d'una masia de mitjanes dimensions formada per un volum central de planta rectangular, un cos adossat a la façana nord-oest i diverses construccions d'ús agropecuari que combinen pedra i totxo en la seva construcció. Les parets de càrrega són de maçoneria de pedra amb cantonades diferenciades. Està composada per planta baixa, primer pis i golfes amb teulada de doble vessant i aigües a la façana principal.
La façana principal, orientada al nord-est, està dominada per un portal d'arc rebaixat adovellat amb brancals de pedra. A banda i banda s'hi obre una finestra, ambdues reformades, la de la dreta amb llinda de pedra datada al 17+76. Al primer pis hi ha quatre obertures, tres de les quals emmarcades amb pedra. Destaquen les dues centrals, una amb brancals, llinda i ampit motllurats, i l'altra amb ampit motllurat i brancals i llinda bisellats on hi consta la data de 1779. Les golfes presenten dues obertures de petites dimensions, una de les quals emmarcada amb pedra.
A la façana nord-oest s'hi adossa un cos a nivell inferior d'ús agropecuari construït amb pedra i teulada a una vessant on hi consten diverses obertures i una escala de pedra d'accés lateral.
A la façana sud-oest s'hi obren diverses obertures disposades irregularment. Les de la planta baixa estan reformades i es troben mig tapades a causa d'un porxo de construcció posterior. El primer pis presenta un balcó flanquejat per dues finestres, totes elles emmarcades amb pedra bisellada. A les golfes s'hi troben dues obertures emmarcades amb pedra. A la part esquerra de la façana hi sobresurt una cisterna circular construïda amb pedra.
La façana sud-est presenta una porta a la planta baixa, quatre balcons al primer pis i tres petites obertures disposades irregularment al nivell de les golfes, totes elles reformades. Al centre de la façana, fins a nivell de primer pis, hi ha adossat un estret contrafort.
Diversos murs de pedra que envolten la façana principal tanquen la lliça que conserva una portalada d'accés emmarcada amb pedra a la part nord-oest.

Història

La masia de Bonells, antigament també esmentada com Borrell, Borrels es troba documentada a partir de la baixa Edat Mitjana, quan pertanyia al prior del monestir de Lluçà com ho demostra un document del 22 de novembre de 1406 en una llista de caps de casa súbdits del monestir, feta en motiu de la proclamació d'un sagramental o salvaguarda reial i un capbreu del Priorat de Lluçà datat el 1434, en el que apareix Borrell formant part de la batllia de Relat.
En un capbreu de la cambreria de Santa Maria de l'Estany datat entre finals del segle XIV i principis del XV apareixen unes peces de terra de la masia Bonells, corresponent a la batllia del mas Casanova al castell de Merlès i a la batllia del mas Serra de Sant Feliu, com a propietat del monestir.
També surt reflectit en els fogatges de 1497 a la vegueria del Lluçanès, com a Borrels, i el 1553 a la vegueria del Lluçanès dins la parròquia de la Sagrera i Sant Feliu, ja com a Bonells.
Tot i aquests orígens tan antics, l'edifici actual correspon bàsicament al segle XVIII.

Bibliografia

IGLÉSIES, J, El fogatge de 1553. Estudi i transcripció, Dalmau, Barcelona, 1981
IGLÉSIES, J, El fogatge de 1497. Estudi i transcripció, FSVC Dalmau, Barcelona, 1992
MASRAMON, R, Identificació del Castellot de Sant Feliu Sasserra, Patronat d'Estudis Ausonencs, 1983
PLADEVALL, A, Santa Maria de Lluçà. Antiga canònica agustiniana, 1997
ROCAFIGUERA, F de , El capbreu de la cambreria de Santa Maria de l'Estany de temps del cambrer Antoni Bet, Patronat d'Estudis Ausonencs, 1987